

METROPOOLREGIO AMSTERDAM

Donderdag 29/09/2011
van 12.00 tot 18.00 uur
De Koekfabriek, Zaandam

2^e CONFERENTIE METROPOOLREGIO AMSTERDAM

METROPOOLREGIO AMSTERDAM

Samenwerking als fundament voor een sterke regio

De 'Metropoolregio Amsterdam' (MRA) is het unieke informele samenwerkingsverband van lokale en provinciale overheden in de noord-vleugel van de Randstad. Onder de metropoolvlag maken de partners afspraken op het gebied van economie, verstedelijking, verkeer en vervoer, landschap en duurzaamheid.

De bundeling van krachten zorgt voor betere afstemming, snellere besluitvorming en een krachtiger stem richting 'Den Haag'. Dit alles voor een betere regio en versterking van de internationale concurrentiekracht. Het metropoolgebied heeft geen harde grens; het strekt zich globaal uit van IJmuiden tot Lelystad en van Purmerend tot de Haarlemmermeer. Internationaal wordt naam Amsterdam Metropolitan Area gevoerd.

Zo werkt de Metropoolregio

De afgelopen jaren heeft de Metropoolregio Amsterdam zich sterk ontwikkeld. Dit heeft geleid tot een brede visie op de metropoolregio en een daarmee samenhangend regionaal actieprogramma. De regionale samenwerking binnen de Metropoolregio Amsterdam is georganiseerd rond de beleidsvelden Bereikbaarheid, Ruimtelijke Ordening en Economie. Voor elk van deze drie onderwerpen bestaat een regionaal-bestuurlijk overlegorgaan:

- Platform Bereikbaarheid Metropoolregio Amsterdam (PBM)
- Bestuurlijke Kerngroep (BKG)
- Platform Regionaal-Economische Structuur (PRES)

Tijdens de metropoolconferentie in april 2009 zijn vijf impulsen vastgesteld:

- 1 metropolitane bereikbaarheid
- 2 stedelijke intensivering, transformatie en verstedelijking
- 3 metropolitaan landschap
- 4 duurzaamheid & klimaatbestendigheid en
- 5 economische versterking.

De uitvoering is in handen gelegd van de drie overlegorganen. De BKG verzorgt tevens de algehele MRA-coördinatie. De ambities en opgaven binnen de vijf impulsen komen terug in de door Rijk en regio vastgestelde Gebiedsagenda Noordwest-Nederland

Deelnemers Metropoolregio Amsterdam

Deelnemers zijn de gemeenten Aalsmeer, Almere, Amstelveen, Amsterdam, Beemster, Beverwijk, Blaricum, Bloemendaal, Bussum, Diemen, Edam-Volendam, Haarlem, Haarlemmerliede-Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Hilversum, Huizen, Landsmeer, Laren, Lelystad, Muiden, Naarden, Oostzaan, Ouder-Amstel, Purmerend, Uitgeest, Uithoorn, Velsen, Waterland, Weesp, Wijdmeren, Wormerland, Zaanstad, Zandvoort, Zeevang, de provincies Noord-Holland en Flevoland en de Stadsregio Amsterdam.

www.metropoolregioamsterdam.nl

E-mail: c.vandrimmelen@dro.amsterdam.nl

Telefoon: 020 552 58 87

29 september 2011

Geachte bestuurder,

Graag heten wij u van harte welkom op de tweede conferentie van de Metropoolregio Amsterdam. Deze conferentie staat in het teken van de opgave om in de huidige economische situatie de ambities van de Metropoolregio te realiseren.

De ambities van de Metropoolregio Amsterdam

Vier jaar geleden, op de 7e Noordvleugelconferentie, is het gemeenschappelijk toekomstbeeld vastgesteld: het Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040. Daarbij is tevens de nieuwe naam voor de Noordvleugel afgesproken: de Metropoolregio Amsterdam. Op de hierop volgende 1e MRA conferentie in 2009 is het programma vastgesteld om deze ambities waar te maken.

Om ons verder te ontwikkelen als economisch sterke metropool hebben we een toegankelijke woningmarkt nodig en goede bereikbaarheid. We willen talent kunnen aantrekken en de kwaliteiten van ons landschap bewaren en versterken en toekomstbestendig zijn. Slimme en scherpe keuzes zijn nodig om de motor van onze regionale en nationale economie draaiende te houden, het vestigingsklimaat te verbeteren en te blijven behoren tot de toprogio's in Europa. Samenwerken is hiervoor essentieel.

De huidige context van de Metropoolregio

De ambitie uit het Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040 staat nog steeds overeind. Maar nieuwe verhoudingen (binnen de MRA, in de Randstad en met het rijk) en veranderende omstandigheden (economie, bestedingsvolume en marktontwikkelingen) dwingen ons te bezien welke afspraken we moeten maken om die ambities te realiseren. Wat is ons antwoord op de gewijzigde economische situatie? Waarover willen wij in MRA-verband afspraken maken?

*En wie staat waarvoor aan de lat? Wat is er nodig?
Een ander programma, een ander tempo, een nieuwe aanpak
van gebiedsontwikkeling, nieuwe vormen van samenwerking?
Geeft u mee richting aan de toekomst van de Metropoolregio
Amsterdam?*

Over het programma

*Het programma van de dag vindt u in dit boekje, op blz 5. Er zijn
twee plenaire gedeeltes en twee rondes met ieder vijf deelsessies.
Voor iedere deelsessies vindt u op blz 8 t/m 12 een korte
introdunctie. Een meer algemene inleiding over de MRA anno nu
vindt u op blz 3. Wij hopen dat deze conferentie een nieuwe impuls
zal geven aan de samenwerking in de metropoolregio.*

*Met vriendelijke groet,
namens de Metropoolregio Amsterdam*

Carolien Gehrels

Voorzitter Platform Regionaal-Economische Structuur
Wethouder Economische Zaken Amsterdam

Maarten van Poelgeest

Voorzitter Bestuurlijke Kerngroep MRA
Wethouder Ruimtelijke Ordening Amsterdam

Elisabeth Post

Voorzitter Platform Bereikbaarheid MRA
Gedeputeerde Verkeer en Vervoer provincie Noord-Holland

Belang van stedelijke regio's

De rol van steden in de wereld wordt steeds belangrijker: door de ontwikkeling van de diensteneconomie en de opkomst van de kenniseconomie zijn steden in de ontwikkelde landen in opbloei. De MRA heeft hierin in internationaal opzicht voor Nederland een voortrekkersrol, met de aanwezigheid van internationaal sterke en diverse economische clusters: logistiek, zakelijke en financiële dienstverlening (met name op de Zuidas), foods (Zaanstreek), ICT en nieuwe media, de creatieve industrie, flowers en food (greenports Aalsmeer en Bollenstreek) en de mainport Schiphol en het Noordzeekanaal.

De MRA is met een toegevoegde waarde van € 88 miljard (2010) en bijna 1,4 miljoen banen grofweg goed voor een zesde deel van de nationale economie.

Van Noordvleugel tot MRA: versterking van de samenwerking, leidend tot 1 visie

Na een aantal jaar van samenwerking werd in 2007 tijdens de 7^e Noordvleugelconferentie de "Metropoolregio Amsterdam" geboren. De deelnemers besloten onder deze noemer hun samenwerking voort te zetten. Bovendien werd tijdens deze conferentie het *Ontwikkelingsbeeld Noordvleugel 2040* vastgesteld: een langetermijnvisie voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de MRA. De basis voor de verdere samenwerking.

De ambitie van het Ontwikkelingsbeeld is het versterken van de nationale en internationale concurrentiepositie. Om in de Europese top mee te kunnen blijven spelen wordt een hoogwaardig, veilig en duurzaam leef- en woonmilieu gecreëerd, waar bedrijven, bewoners en bezoekers zich graag willen vestigen en willen verblijven. Voor het behouden en versterken van de internationaal concurrerende metropoolregio zijn een toegankelijke en

kwalitatief goede woningmarkt, goede (inter-) nationale bereikbaarheid en goed gekwalificeerd personeel van belang. Daarnaast dragen een aantrekkelijk landschap en duurzaamheid daaraan bij.

Het Ontwikkelingsbeeld benoemt vijf onderwerpen die als speerpunten ("impuls") worden gezien: bereikbaarheid, duurzaamheid, economie, metropolitaan landschap en woningbouw. Deze worden verderop in deze brochure toegelicht. Later zijn er vier gebieden onderscheiden die elk in belangrijke mate kunnen bijdragen aan de MRA-ambitie: de Zaan-IJ-oever, Amsterdam-Almere-Markermeer (programma RRAAM), Zuidas en de regio rond Schiphol.

In al deze gebieden spelen enkele of alle impulsen een grote rol en is de uitdaging voor de MRA om een integrale visie te ontwikkelen.

Nieuwe uitdaging: van visie naar uitvoering, in goede harmonie

De financieel-economische crisis is aanleiding geweest de visie nog eens tegen het licht te houden. Daarnaast zijn er actuele prognoses voor de behoefte aan nieuwe woningen.

Op basis van de concept Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het Rijk kunnen we aannemen dat deze behoefte door demografische ontwikkelingen sterk blijft stijgen voor de MRA, met de kanttekening dat nader onderzoek gaande is naar de omvang van de groei. De behoefte aan woningen stijgt dus, terwijl de crisis ervoor zorgt dat de woningproductie stopt en de vraag op korte termijn eveneens is ingezakt.

De bestuurders in de MRA hebben ervoor gekozen de visie niet te wijzigen; wel zal de uitvoering op een andere manier en in een ander tempo plaats gaan vinden. Sommige projecten komen pas later aan de orde, voor andere moet een goedkopere oplossing

worden gezocht. Het proces van prioriteren binnen de ambities is afgedwongen door de economische omstandigheden. Als eerste wordt gekeken in hoeverre de uitbreiding van infrastructuur kan worden voorkomen door slimme benuttingsmaatregelen.

Een goede samenwerking met het Rijk is essentieel. Het Rijk is niet alleen verantwoordelijk voor de rijkswegen maar daarnaast doet de regio soms ook een beroep op het Rijk voor cofinanciering van regionale projecten, en vice versa. Om vaart in projecten te houden kan de MRA ervoor kiezen voor bepaalde projecten niet te wachten op cofinanciering en zelf het geld bijeen te brengen.

Samenvattend zijn er dus vier strategieën:

- 1 beter benutten
- 2 later uitvoeren
- 3 goedkoper uitvoeren
- 4 zelf financieren

De MRA “anno nu” werkt aan een passende invulling van deze strategieën voor de uitvoering van de projecten en de (onderling samenhangende) ontwikkeling van de vier deelgebieden. De uitkomst hiervan kan inhouden dat niet alle partijen in de MRA op hetzelfde moment in financiële zin gelijk bedeed of bevraagd worden. De winst moet echter zijn dat de MRA haar internationale concurrentiepositie versterkt, met een sterkere economische positie tot gevolg, met profijt voor iedere partij. De urgentie om samen tot keuzes te komen is hoog. Zonder investeringen neemt de druk op de woningmarkt toe, daalt de bereikbaarheid en daalt de aantrekkelijkheid van de MRA als vestigingsplaats voor talent.

PROGRAMMA 2^e MRA CONFERENTIE

Dagvoorzitter Sandra Rottenberg

12.00-13.00 Netwerklunch

13.00-13.05 Welkom door burgemeester Zaanstad, *Geke Faber*

13.05-14.00 Gastspreker *Ann Mettler*

Ann Mettler is oprichter van de Lisbon Council: een Europese denktank voor innovatie. De denktank is geïnspireerd op de Lissabon Agenda waarin doelstellingen werden geformuleerd door regeringsleiders en staatshoofden van de EU om Europa in 2010 de meest concurrerende economie te maken door te investeren in duurzaamheid, innovatie en werkgelegenheid.

Onderwerpen:

- Wat is de rol van stedelijke regio's in de wereld?
- Voor welke opgave staan we?
- Het moet hier gebeuren?
- We hebben goud in handen, nu verzilveren
- Hoe kwetsbaar zijn we, hoe kansrijk?

Reflectie door *Jeroen Slot (Adjunct directeur Onderzoek en Statistiek Amsterdam)*

14.00-16.00 Ambities van de MRA

Vijf deelsessies waarin ambities worden besproken, de nieuwste inzichten worden gedeeld en een statement wordt geformuleerd of een afspraak voor vervolg wordt gemaakt. Er zijn twee rondes (2x5), om 15.00 is er een wisselmoment.

①

BOUWEN AAN DE METROPOOL

Voorzitter 1^e ronde *Robert Linnekamp (portefeuillehouder Stadsregio Amsterdam)*

Voorzitter 2^e ronde *Joke Geldhof (gedeputeerde provincie Noord-Holland)*
Inleider *Pieter Tordoir (Ruimtelijk Economisch Atelier Tordoir, hoogleraar Economische Geografie en Planologie aan de Universiteit van Amsterdam)*

Zaal Verkadezaal

②

KNOOPPUNTEN: GOUDMIJNEN VOOR DE TOEKOMST

Voorzitter *Michel Bezuijen (portefeuillehouder Stadsregio Amsterdam)*

Inleider 1^e ronde *Koen van Velsen (spoorbouwmeester)*

Inleider 2^e ronde *Joost Ravoo (NS regiodirecteur Randstad Noord)*

Zaal Chocoladezaal

③ **MRA IN DE EUROPESE TOP 5**

Voorzitters	<i>Jan Nieuwenburg (wethouder Haarlem) en Arthur van Dijk (wethouder Haarlemmermeer)</i>
Inleider	<i>Jan Peter van den Toren (kwartiermaker Economic Development Board Amsterdam)</i>
Zaal	Café

④ **GEEN MRA ZONDER METROPOLITAAN LANDSCHAP**

Voorzitter 1 ^e ronde	<i>Jaap Bond (gedeputeerde provincie Noord-Holland)</i>
Inleider 1 ^e ronde	<i>Lennart Graaff (adviesbureau Investeren in Ruimte)</i>
Voorzitter 2 ^e ronde	<i>Freek Ossel (wethouder Amsterdam)</i>
Inleider 2 ^e ronde	<i>John Levie (wethouder Amstelveen)</i>
Zaal	Verkadezaal

⑤ **MRA ENERGIENEUTRAAL IN 2040**

Voorzitter 1 ^e ronde	<i>Maarten van Poelgeest (wethouder Amsterdam)</i>
Voorzitter 2 ^e ronde	<i>Anne Bliet - de Jong (gedeputeerde provincie Flevoland)</i>
Inleiders 1 ^e ronde	<i>Maarten van Poelgeest (wethouder Amsterdam), Rob van Doorn (wethouder Haarlem), Jan Willem Groot (wethouder Amstelveen) en Ulla Eurich (wethouder Aalsmeer)</i>
Inleiders 2 ^e ronde	<i>Eric van der Want (wethouder Hilversum), John Nederstigt (wethouder Haarlemmermeer), Robert Linnekamp (wethouder Zaanstad) en Adri Duivesteijn (wethouder Almere)</i>
Zaal	Verkadezaal

16.15-16.45 *Maarten van Poelgeest, voorzitter Bestuurlijke Kerngroep MRA
Over de toekomst van de MRA*

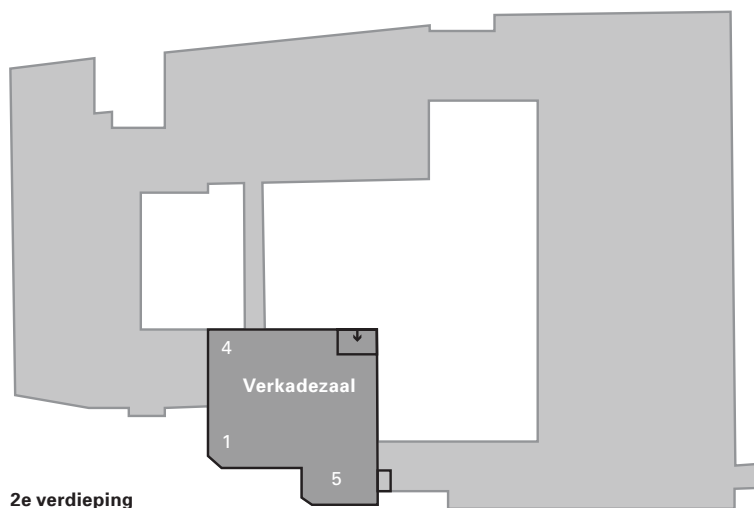
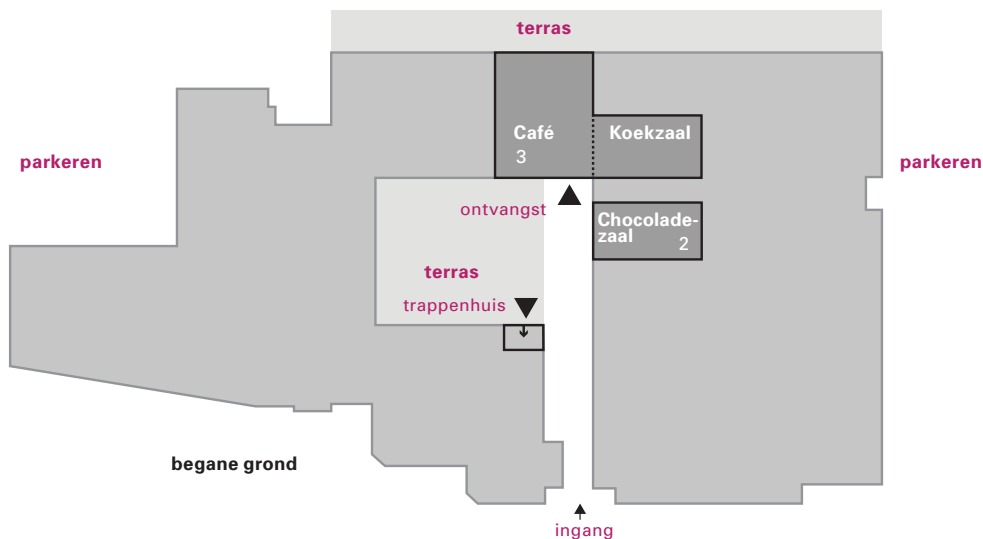
16.45-17.15 Afsluiting

17.15-18.00 Borrel

DE KOEKFABRIEK

Westzijde 188, 1506 RK Zaandam

Café	12.00 uur lunch, 14.00-16.00 uur deelsessie 3 en 17.15 uur borrel
Koekzaal	13.00 uur welkom en gastspreker en om 16.15 uur afsluiting en slotspreker
Chocoladezaal	14.00-16.00 uur deelsessie 2
Verkadezaal	14.00-16.00 uur deelsessie 1, 4 en 5

① BOUWEN AAN DE METROPOOL

De Metropoolregio staat voor een grote woningbouwopgave. Tot 2030 zou het gaan om 150.000 woningen. Dat getal vormt de basis voor onze regionale afspraken en plannen. De nieuwste inzichten doen vermoeden dat dit aantal eerder rond de 200.000 woningen ligt, en voor 2040 loopt het verder op tot boven de 260.000.

Tegelijkertijd worden we op dit moment geconfronteerd met een woningmarkt die ernstig stagneert. De woningbouwproductie neemt af, vooral grootschalige plannen blijken moeilijker te realiseren, er is minder overheidsgeld beschikbaar voor de noodzakelijke investeringen en er is minder geld beschikbaar bij consumenten om te 'verwonen'.

Kortom: er worden nu minder huizen gebouwd, er zijn er straks meer nodig, terwijl ondertussen de financiering steeds moeilijker wordt. Dat roept de vraag op hoe we de woningbouwmarkt werkende houden: als we niet voldoende woningen bouwen, keert de wal het schip. Dan komt de internationale concurrentiepositie van de Metropool onder druk te staan, omdat er geen plek meer is voor het (hoog opgeleide) arbeidspotentieel dat we hier nodig hebben en dat nu de Metropool nog instroomt: de roltrapregio.

In de workshop willen we stil staan bij de vraag of we ons in MRA-verband moeten concentreren op het nijpende problemen van het nu: hoe houden we zo veel mogelijk vaart in de woningbouw? Of is het tijd om ook de groeiende opgave voor de langere termijn in ogenschouw te nemen: en betekent dat dan een herijken van de uitgezette ruimtelijk-economische koers zoals verwoord in het Ontwikkelingsbeeld? De bestaande plannen bieden voor de langere termijn immers onvoldoende ruimte. Heeft verdere concentratie de voorkeur, en gaat het daarbij om binnenstedelijke verdichting of uitleg? Of zal meer verspreide

Voorzitter 1^e ronde

Robert Linnekamp (wethouder Zaanstad)

Voorzitter 2^e ronde

Joke Geldhof (gedeputeerde provincie Noord-Holland)

Inleider

Pieter Tordoir (Ruimtelijk Economisch Atelier Tordoir, hoogleraar Economische Geografie en Planologie aan de Universiteit van Amsterdam)

Verkadezaal

ontwikkeling de oplossing moeten bieden? Zullen ook Amersfoort en Alkmaar tot de MRA gaan behoren?

Of we ons nu alleen willen concentreren op de huidige woningbouwproblemen of ook op de toekomstige planningsvragen, we willen in de workshop ook stil staan bij de vraag welke ondersteuning we van elkaar in MRA-verband verwachten.

② KNOOPPUNTEN: GOUDMIJNEN VOOR DE TOEKOMST

Waar liggen ze, hoe delf je het goud? Over de kracht en potentie van knooppunten in het infrastructurele netwerk

Voorzitter

Michel Bezuijen (wethouder Haarlemmermeer)

Inleider 1^e ronde

Koen van Velsen (spoorbouwmeester)

Inleider 2^e ronde

Joost Ravoo (NS regiodirecteur Randstad Noord)

Chocoladezaal

In de eerste metropoolregio conferentie is afgesproken dat bij de verbetering van de bereikbaarheid de focus ligt op het OV. In de uitwerking Metropoolregio Amsterdam Duurzaam Bereikbaar is het OV aangemerkt als de drager voor verdere duurzame groei van de Metropoolregio. Voorwaarde is dat ruimtelijke programma's geconcentreerd worden rond bestaande en te ontwikkelen OV-knooppunten. Vanwege de grote potenties zijn OV-knooppunten de goudmijnen voor de toekomst. Verschillende vormen van vervoer en goed bereikbare woon- en werklocaties komen er samen en versterken elkaar. Tegelijk bieden ze de mogelijkheid efficiënt om te aan met ruimte, groen en nieuw aan te leggen infrastructuur.

Portland en Napels zijn wervende internationale voorbeelden van geslaagde knooppunt-ontwikkelingen. In de MRA zijn er ook goede voorbeelden maar blijkt het daadwerkelijk delven van de goudmijnen in de praktijk lastig te zijn: driekwart van de huidige woningbouwplannen en de helft van de beoogde kantoorlocaties ligt niet direct bij stations en de ruimtelijke kwaliteit van bestaande knooppunten kan vaak veel beter.

Uit een recente MRA-studie naar dit onderwerp komen als mogelijke verklaringen naar voren dat concrete ambities en incentives

ontbreken, dat de kosten en baten bij verschillende sectoren liggen; dat er onvoldoende schaarste is en dat er geen regisseur is zodat iedereen op elkaar wacht. De vraag is of het aanwijzen van een (interne of externe) regisseur of het verder creëren van schaarste à la PLABEKA de oplossing is? Hoe kan de samenwerking tussen private en publieke partijen beter worden gestimuleerd, zowel bij ontwikkeling als beheer. Of zijn er andere manieren om knooppuntontwikkeling vlot te trekken? Daarnaast is de kwaliteit van het knooppunt zelf en de samenhang tussen knooppunten ook een punt van aandacht. Juist als ruimtelijke programma's meer rond een knoop worden geconcentreerd en er dus meer gebruik van wordt gemaakt, moet het knooppunt zelf van hoge kwaliteit zijn. Hoe kunnen knooppunten voor de reiziger soepel en prettig worden ingericht en beheerd?

In deze workshop geven Koen van Velsen (spoorbouwmeester van NS en ProRail) en Joost Ravoo (NS regiodirecteur Randstad Noord) hun visie op de mogelijkheden en kansen voor deze regio en de wijze waarop deze te verzilveren zijn. Doel van de bijeenkomst is om aan de hand van prikkelende inleidingen hierover met elkaar in gesprek te komen en afspraken te maken over het hoger op de agenda zetten van deze opgave. Er zijn twee deelsessies: in de eerste geeft Koen van Velsen een toelichting op de potentie van OV-knooppunten vanuit internationale voorbeelden en op basis van reflectie op positionering van andere Nederlandse knooppunten. In het tweede sessie ligt het accent op de realisering en voorwaarden daarvoor, zoals afstemming en bestuurlijke regie in de MRA. De inleiding wordt dan verzorgd door Joost Ravoo. Beide deelsessies kunnen los van elkaar bijgewoond worden maar zijn ook aanvullend op elkaar.

③ MRA IN DE EUROPESE TOP 5

De MRA behoort tot de top 5 van economisch sterke en aantrekkelijke regio's in Europa

Waarom is het belangrijk om tot de Europese topregio's te behoren? Wat moeten we de komende jaren doen om onze positie te verbeteren. Welke rol en ambities heeft de Economic Development Board Metropoolregio Amsterdam? Wat kan de bijdragen vanuit de andere impulsen (verstedelijking, duurzaamheid, landschap en bereikbaarheid) zijn? In een debat met leden van de Economic Development Board gaan we deze vragen tijdens de deelsessie nader uitdiepen.

Voorzitters

*Jan Nieuwenburg (wethouder Haarlem) en
Arthur van Dijk (wethouder Haarlemmermeer)*

Inleider

Jan Peter van den Toren

Café

De Economic Development Board

Topondernemers, bestuurders en vertegenwoordigers van kennisinstututen zijn verenigd in de Economic Development Board metropoolregio Amsterdam. De burgemeester van Amsterdam, Eberhard van der Laan is voorzitter van de Board.

De Board bepaalt de strategie voor de economische ontwikkeling en het innovatief vermogen van de metropoolregio. Te beginnen met de uitwerking en uitvoering van een gezamenlijke kennis- en innovatieagenda.

Dit moet ondernemerschap en innovatie in de sterke clusters van de metropoolregio stimuleren.

Missie van de Board:

- Het versterken van en het gezamenlijk investeren in de economie van de Amsterdamse metropool
- Zorgen voor samenwerking tussen alle relevante partijen in het economisch domein
- Wegnemen van obstakels die de groei van de kansrijke clusters belemmeren

Doel van de Board:

De Economic Development Board wil bereiken dat:

- Amsterdam tot de top 5 van de sterke Europese vestigingsregio's gaat behoren
- En zodoende groei van welvaart en werkgelegenheid weet te realiseren

④ GEEN MRA ZONDER METROPOLITAAN LANDSCHAP

Gespreksonderwerp 1: Landschap als onderneming: hoe organiseren we de businesscase en hoe krijgen we hem rond?

Gespreksonderwerp 2: Samenhang en Samenwerking: over nut en noodzaak van een groenblauwe structuur, gebruik van de beschikbare ruimte en hoe we als overheden met elkaar omgaan

Voorzitter 1° ronde

Jaap Bond (gedeputeerde provincie Noord-Holland)

Inleider 1° ronde

Lennart Graaff (adviesbureau Investeren in Ruimte)

Voorzitter 2° ronde

Freek Ossel (wethouder Amsterdam)

Inleider 2° ronde

John Levie (wethouder Amstelveen)

Verkadezaal

Gespreksonderwerp 1

Landschap kost geld. De agrariërs verzorgen een belangrijk deel van het landelijk gebied en de overheden financieren allerlei functies die de samenleving waardeert: natuurgebieden, vaargebieden, landschapselementen, recreatieve voorzieningen, routestructuren, etc. De overheden zijn een belangrijke financier van het landschap. Dat kan en moet anders. Als we het landschap beschouwen als onderdeel van het economisch systeem van de MRA, wordt het landschap een voortbrenger van diensten: het herbergt en trekt recreanten en toeristen, het produceert voedsel, rust en ruimte en zorgt ervoor dat de stad niet onder water loopt. Landschap biedt niet alleen groene en blauwe diensten, maar ook de beschikbare ruimte om de voor de MRA noodzakelijke ontwikkelingen op het gebied van infrastructuur, verstedelijking, economie te faciliteren. Het gaat dus niet zozeer om de vraag hoeveel geld gemeenten, provincies, waterschappen, naar het landschap brengen en of dat voldoende is. Het gaat om de vraag welke partijen verantwoordelijk zijn voor het landschap. Niet alleen de overheden!

Het landschap vraagt een nieuwe, zakelijke visie op de financiering van de voortgebrachte diensten. Bij gebiedsontwikkelingen hebben we de ervaring: zoeken naar een sluitende business case voor alle planonderdelen. Ook voor kosten voor ontwikkeling en beheer van het landschap. Willen we daar private partijen

mede verantwoordelijk voor maken – en die mogelijkheid is er zeker – dan vraagt dit een zakelijke benadering. Denk aan ondernemerschap en landschapsbeheer, denk aan (rode) ontwikkelrechten in ruil voor natuurontwikkeling en –beheer. Het is aan overheden om dat mogelijk te maken. Met behoud van de unieke kwaliteiten van het landschap. Wat is daar voor nodig? Samenwerking tussen overheden en overheidslagen. Een betrouwbare overheid. Heldere, zakelijke afspraken en werken binnen duidelijke kaders, zowel ruimtelijk als inhoudelijk. Hoe creëren we een gunstig ondernemersklimaat voor het landschap?

Gespreksonderwerp 2

Wie knokt voor het belang van het landschap als samenhangende groenblauwe structuur van de MRA? Binnen de MRA wordt gezegd dat het landschap een unique sellingpoint is en een belangrijk onderdeel van het (economisch) vestigingsklimaat. Maar: wat gebeurt er als we tien jaar niets (anders) aan het landschap doen dan beheer en onderhoud? Wordt de internationale concurrentiepositie van de MRA daar slechter van?

Als we als overheden met de rug naar het landschap staan, bepalen anderen de bestemming van de schaarse ruimte. Het gaat er dus niet zozeer om hoeveel geld gemeenten, provincies, waterschappen naar het landschap brengen, maar hoeveel regie ingezet wordt ter versterking, behoud en ontwikkeling van het landschap, opdat de unieke kwaliteiten voor de MRA ook in de toekomst behouden worden. Zonder de ontwikkeling van de MRA tegen te houden. Samenwerking, afstemming en onderling vertrouwen tussen de overheden zijn daarin essentieel en bieden onverwachte kansen en oplossingen voor bovenlokale vraagstukken. Dit zijn ook voorwaarden om andere (private) partijen aan te tafel te krijgen. Wat zijn kritische succesfactoren voor samenwerking en samenhang in het landschap? En: moeten we ons niet de vraag stellen of de huidige organisatie van gemeenten/provincies via schappen/stichtingen voor beheer en ontwikkeling voldoet aan de ‘eisen van de tijd’?

⑤ MRA energieneutraal in 2040

Het rapport 'MRA: route naar energieneutraliteit' maakt inzichtelijk wat er vanaf nu moet gebeuren om in 2040 energieneutraal te zijn. De opgave is groot, maar als we – burgers, bedrijven, overheden – alle zeilen bijzetten, kan het.

Welke kansen biedt een energie neutrale regio voor de MRA?

Kiezen voor een energie neutrale metropoolregio legt ons geen windeieren. Als het hele maatregelenpakket uit het rapport wordt doorgevoerd, besparen we jaarlijks 3 miljard euro op onze energierekening. Als alle benodigde investeringen en besparingen worden opgeteld, resulteert een netto opbrengst van 2,4 miljard euro. Dit levert 300.000 mensjaren aan eenmalige arbeid op en 1300 permanente banen.

In de workshop gaat het om

- de stappen die de Metropoolregio kan zetten naar een energie neutrale regio
- succesvolle energieprojecten van collega bestuurders
- de 'eigen' bijdrage van de bestuurders

De ambitie is om tijdens de workshop gezamenlijk vier MRA projecten in grote lijnen neer te zetten:

- **Zon op de Metropool:** hoe gaan we gezamenlijk zonnepanelen inkopen?
- **Metropool voor de wind:** hoe realiseren we nieuwe windmolens door onderlinge afstemming?
- **Metropoolregio Amsterdam rijdt Elektrisch:** hoe gaan we elektrisch vervoer regionaal uitrollen?
- **Klimaat neutrale nieuwbouw:** Hoe kunnen wij klimaatneutraal gaan bouwen in de MRA?

Voorzitter 2^e ronde

Anne Bliet - de Jong (gedeputeerde provincie Flevoland)

Inleiders 1^e ronde

Maarten van Poelgeest (wethouder Amsterdam), Rob van Doorn (wethouder Haarlem), Jan Willem Groot (wethouder Amstelveen) en Ulla Eurich (wethouder Aalsmeer)

Inleiders 2^e ronde

Eric van der Want (wethouder Hilversum), John Nederstigt (wethouder Haarlemmermeer), Robert Linnekamp (wethouder Zaanstad) en Adri Duivesteyn (wethouder Almere)

ROUTE EN VOORZIENINGEN

Met de auto:

Vanuit Amsterdam en Alkmaar neemt u op de A8 afslag Zaandam. Vanuit Purmerend A7 blijven volgen tot Zaandam. Op de rotonde Prins Bernhardplein gaat u rechtdoor. (Vincent van Goghweg). U gaat de Zaan over en gaat bij de eerste stoplichten linksaf (de Westzijde). Na ongeveer 500 meter ziet u aan uw linkerhand de oude chocoladefabriek met daarin gevestigd cafe/restaurant 'de Koekfabriek'.

Met het openbaar vervoer:

Met de trein is Zaandam goed bereikbaar. Vanaf het station is het ruim tien minuten lopen. Vanaf het station steekt u over naar het Ankersmidplein (Saentower), u gaat rechtdoor via de Gedempte gracht, tot aan de Dam. Hier gaat u links de Westzijde op, na ongeveer 500 meter is aan uw rechterhand in de oude chocoladefabriek cafe/restaurant 'de Koekfabriek'.

Met de bus:

U neemt lijn 69 naar halte 'Parkstraat', na 200 meter ziet u aan uw rechterhand in de oude chocoladefabriek ons cafe/restaurant.

Parkeren

Aan beide zijden van De Koekfabriek is een parkeerplaats met slagboom. Uitrijkaarten zijn beschikbaar.

Lift

Lift naar de Verkadezaal op de tweede verdieping is aanwezig. Voor gebruik van de lift graag contact opnemen met de organisatie.

De Verkadezaal is niet geschikt voor (electrische) rolstoelen omdat er nog een kleine op/afstap is tussen lift en zaal.

SAMENSTELLING OVERLEGORGANEN

Bestuurlijke Kerngroep(BKG)

Gemeente Amsterdam, *Maarten van Poelgeest (vz)*
Gemeente Amsterdam, *Carolien Gehrels*
Stadsregio Amsterdam, *Robert Linnekamp*
Provincie Flevoland, *Anne Bliëk -de Jong*
Stadsregio Amsterdam, *Michel Bezuijen*
Gemeente Amsterdam, *Eric Wiebes*
Gemeente Haarlemmermeer, *Arthur van Dijk*
Provincie Noord-Holland, *Tjeerd Talsma*
Gemeente Almere, *Adri Duivesteijn*
Gemeente Purmerend, *Hans Krieger*
Gemeente Lelystad, *Ruud Luchtenveld*
Gemeente Zaanstad, *Dennis Straat*
Regio IJmond, *Arjen Verkaik*
Provincie Noord-Holland, *Jaap Bond*
Gemeente Haarlem, *Ewout Cassee*
Stadsregio Amsterdam, *Jan Willem Groot*
Gemeente Amstelveen, *John Levie*
Provincie Noord-Holland, *Elisabeth Post*
Gemeente Hilversum, *Lon Jooren-van der Boor*
Kamer van Koophandel Amsterdam, *Age Fluitman*

Secretariaat: Camiel van Drimmelen
c.vandrimmelen@dro.amsterdam.nl

Platform Bereikbaarheid MRA (PBM)

Provincie Noord-Holland, *Elisabeth Post (vz)*
Gemeente Amsterdam, *Eric Wiebes*
Stadsregio Amsterdam, *Michel Bezuijen*
Provincie Flevoland, *Jaap Ladders*
Gemeente Almere, *Adri Duivesteijn*
Rijkswaterstaat, *Fred Delpout*

Secretariaat: Germa Bakker
g.bakker@ivv.amsterdam.nl

Platform Regionaal-Economische Structuur (PRES)

Gemeente Amsterdam, *Carolien Gehrels (vz)*
Gemeente Haarlemmermeer, *Arthur van Dijk*
Gemeente Zaanstad, *Barbara Visser*
Gemeente Almere, *Ben Scholten*
Gemeente Hilversum, *Jan Rensen*
Gemeente Haarlem, *Jan Nieuwenburg*
Stadsregio Amsterdam, *Jan Willem Groot*
Kamer van Koophandel Amsterdam, *Age Fluitman*
Provincie Noord-Holland, *Jan van Run*
Provincie Flevoland, *Jan Nico Appelman*
Gemeente Lelystad, *Jop Fackeldey*

Secretariaat: Martin Bekker
m.bekker@stadsregioamsterdam.nl

Stuurgroep Duurzaamheid

Provincie Flevoland, *Anne Bliëk - de Jong (vz)*
Gemeente Zaanstad, *Robert Linnekamp*
Provincie Noord-Holland, *Jaap Bond*
Gemeente Almere, *Adri Duivesteijn*
Gemeente Amsterdam, *Maarten van Poelgeest*

Secretariaat: Wilma van de Poll
wilma.vandepoll@flevoland.nl

Bestuurlijke Coördinatiegroep Metropolitaan Landschap

Provincie Noord-Holland, *Jaap Bond (vz)*
Provincie Flevoland, *Anne Bliëk -de Jong*
Gemeente Amsterdam, *Freek Ossel*

Secretariaat: Mathea Mevissen
Mevissenm@noord-holland.nl

Stuurgroep Verstedelijking

Stadsregio Amsterdam, *Robert Linnekamp (vz)*
Gemeente Amsterdam, *Maarten van Poelgeest*
Provincie Noord-Holland, *Joke Geldhof*
Provincie Flevoland, *Anne Bliëk- de Jong*

Secretariaat: Maarten Nip
m.nip@stadsregioamsterdam.nl